

законодавчого акта. Ним має стати Закон України «Про охорону прав на селекційні досягнення у тваринництві».

З огляду на те, що відносини у галузі породи тварин стосуються охорони селекційних досягнень у тваринництві, ми вважаємо, що Закон України «Про охорону прав на селекційні досягнення у тваринництві» має врегулю-

вати відносини у галузі охорони прав на породу тварин. Оскільки селекційними досягненнями у тваринництві є порода тварин, яка створена в результаті творчої науково-практичної діяльності фізичної особи – селекціонера, запропонована нами редакція назви закону відповідає умовам сьогодення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Про Рекомендації парламентських слухань «Захист прав інтелектуальної власності в Україні: проблеми законодавчого забезпечення та правозастосування»: Постанова Верховної Ради України від 21.03.2007 р. / Відомості Верховної Ради України. 2007. № 45. Ст. 524.
2. Конституція України від 28 червня 1996 року. / Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
3. Когут Н.Д. Прогалини та аномалії в праві інтелектуальної власності. Часопис Київського університету права. 2015. № 1. С. 208–212.
4. Про наукову і науково-технічну експертизу: Закон України від 10.02.1995 р. № 51/95-ВР. / Відомості Верховної Ради України. 1995. № 9. Ст. 56.
5. Про ветеринарну медицину: Закон України від 25.06.1992 р. № 2498-XII. / Відомості Верховної Ради України. 1992. № 36. Ст. 531.
6. Про племінну справу у тваринництві: Закон України від 15.12.1993 р. № 3691-XII. / Відомості Верховної Ради України. 1994. № 2. Ст. 7.
7. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV. / Відомості Верховної Ради України. 2003. № 40–44. Ст. 356.
8. Світличний О.П. Право інтелектуальної власності: підручник. К.: НУБіП України, 2015. 355 с.
9. Чаплінський В.Р. Особливості законодавчого захисту інтелектуальної власності в розрізі галузі сільського господарства. URL: file:///C:/Users/Downloads/73237-152912-1-SM.pdf. С. 75–80.
10. Інформаційний портал: URL: <https://usba.com.ua/index.php/selekcija-tvarin>
11. Загальнодержавна програма селекції у тваринництві на період до 2010 року: Закон України від 19.02.2004 р. № 1517-IV. / Відомості Верховної Ради України. 2004. № 22. Ст. 313.
12. Положення про Міністерство аграрної політики та продовольства України: постанову Кабінету Міністрів України від 25.11.2015 р. № 1119. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1119-2015-p>
13. Національний стандарт №4 «Оцінка майнових прав інтелектуальної власності»: Постанова Кабінету Міністрів України від 03.10.2007 р. № 1185. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npras/93794592>
14. Про затвердження Порядку присвоєння відповідного статусу суб'єктам племінної справи у тваринництві та Технологічних вимог до проведення селекційно-племінної роботи в галузі бджільництва: наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України від 19.06.2015 р. № 234 (в редакції наказу №50 від 10.02.2017). URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0809-15>
15. Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу: Закон України від 18.03.2004 р. № 1629-IV. / Відомості Верховної Ради України. 2004. № 29. Ст. 367.

УДК 342.9

СУБ'ЄКТИ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ У СФЕРІ ВИКОРИСТАННЯ ТА ОХОРОНИ НАДР: АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

THE SUBJECTS OF PUBLIC ADMINISTRATION IN THE SHERE OF SUBSOIL USE AND PROTECTION: ADMINISTRATIVE LEGAL ASPECT

Максіменцева Н.О.,

к.ю.н., докторант юридичного факультету

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

У цій статті автором розглянуто питання адміністративно-правового регулювання поняття суб'єктів публічної адміністрації. Проведено аналіз різних наукових підходів до визначення складу суб'єктів та їх ідентифікаційних ознак за покладеними функціями. Автором вивчено різні види суб'єктів публічного адміністрування та проаналізовано їх особливості у сфері використання та охорони надр.

Ключові слова: публічне адміністрування, суб'єкти публічного адміністрування, адміністративно-правове регулювання, використання та охорона надр, публічне адміністрування у сфері використання та охорони надр.

В данной статье автором рассмотрены вопросы административно-правового регулирования понятия субъектов публичной администрации. Проведен анализ различных научных подходов к определению состава субъектов и их идентифицирующих признаков в соответствии с возложенными функциями. Автором изучены различные виды субъектов публичного администрирования и проанализированы их особенности в сфере использования и охраны недр.

Ключевые слова: публичное администрирование, субъекты публичного администрирования, административно-правовое регулирование, использование и охрана недр, публичное администрирование в сфере использования и охраны недр.

This article is devoted to the analysis of the subjects of public administration in the area of subsoil use and protection in Ukraine. The main approaches to studying the essence of subjects of public administration in the named area as well as its tasks, functions and methods are analyzed in the article. It is concluded in this article that subjects in the field of public administration of subsoil use and protection is characterized by specifics of its objects (development of natural resources).

The author suggests that the subjects of public administration in the area of public administration of subsoil use and protection direct to their interactions and the goals.

So the subjects who administer the sphere of subsoil use and protection are: state executive bodies; local self-government bodies; other bodies who execute the delegated functions (by public authorities).

As it is stipulated in the Article 11 of the Subsoil Code of Ukraine the authorities that administer the industry are limited to executive bodies and local governments. In particular it is stipulated in the Code that public administration in geological exploration, production and protection of

subsoil is carried out by the Ukraine's Cabinet of Ministers; central public authority responsible for state environmental protection policies; central public authority in charge of implementation of state geological exploration and efficient subsoil use policies; central authority in charge of state health and safety control policies; public authorities in the Autonomous Republic of Crimea; local executive bodies and other state authorities and local self-government authorities in compliance with laws of Ukraine.

It is also emphasized that the essence of subjects of public administration in subsoil use and protection is reflected in the scope of powers and authorities, which are exercised by means of official functions that are aimed at designated targets.

Key words: public administration, subject of public administration, administrative legal regulation, subsoil use and protection, public administration in the sphere of subsoil use and protection.

У 1998 році започатковано реформування системи державного управління шляхом проведення адміністративної реформи в Україні з метою поетапного створення системи публічного адміністрування, що забезпечить становлення України як високорозвинутої, правової, цивілізованої європейської держави з високим рівнем життя, соціальної стабільності, культури та демократії, дасть змогу їй стати впливовим чинником у світі та Європі [1]. Саме з огляду на наведене, визначення складу суб'єктів публічного адміністрування, виявлення їх ознак та особливостей у сфері використання та охорони надр є досить актуальним питанням для подальшого реформування системи публічного адміністрування та створення ефективної та дієвої структури суб'єктного складу.

Дослідженням питання складу суб'єктів публічного адміністрування займалися та продовжують займатись такі вчені, як: Ю.П. Битяк, В.К. Колпаков, Н.В. Матюхіна, С.І. Чернов та інші.

Метою дослідження є встановлення найбільш ефективного та дієвого складу суб'єктів публічного адміністрування у сфері використання та охорони надр. Завданням при цьому є аналіз різних наукових підходів та концепцій різних авторів, надання наукового визначення поняття, встановлення особливостей діяльності тих чи інших органів з метою забезпечення публічних потреб у цій сфері.

Пошук шляхів вдосконалення системи публічного адміністрування у сфері використання та охорони надр перш за все залежить від конкретної діяльності визначених суб'єктів.

З огляду на те, що публічне адміністрування у галузі використання та охорони надр – це форма публічної управлінської діяльності *суб'єктів публічної адміністрації*, що спрямована на реалізацію політики у сфері геологічного вивчення надр, видобутку корисних копалин, будівництва підземних і наземних споруд, не пов'язаних з видобутком корисних копалин, охорони надр і навколишнього природного середовища і базується на засадах взаємодії суб'єкта та об'єкта публічного управління, дискретності, взаємної відповідальності, самокерованості, децентралізації у наданні публічних послуг та забезпеченні публічних сервісів [2, с. 221].

Укладачі словника термінів і понять з державного управління публічну адміністрацію визначають як сукупність державних і недержавних суб'єктів публічної влади, ключовими структурними елементами якої є:

- а) органи виконавчої влади;
- б) виконавчі органи місцевого самоврядування [3, с. 23].

Під терміном «публічна адміністрація» професор В.Б. Авер'янов пропонував розуміти сукупність органів виконавчої влади та органів виконавчого самоврядування, підпорядкованих політичній владі, які забезпечують виконання закону та здійснюють інші публічно-управлінські функції [4, с. 119].

В.К. Колпаков у науці адміністративного права акцентує увагу на тому, що публічна адміністрація в адміністративному праві європейських країн здебільшого визначається як сукупність органів та установ, які реалізують публічну владу шляхом виконання закону, підзаконних актів та вчинення інших дій у публічних інтересах. Так, публічна адміністрація – це система організаційно-структурних утворень, які на законних підставах набули владних повноважень для їх реалізації в публічних інтересах. Усе

це зумовлює необхідність розглядати теорію публічної адміністрації як методологічну основу адміністративного права і використовувати її поняття як базове у формуванні адміністративно-правових відносин [5, с. 36].

Ю.П. Битяк, Н.П. Матюхіна вважають, що поняття «публічна адміністрація» доцільно розглядати у вузькому та широкому сенсі. Так, у широкому значенні до публічної адміністрації, крім органів публічної влади, відносять також органи, які не входять до неї організаційно, але виконують делеговані нею функції. У вузькому значенні під «публічною адміністрацією» розуміють органи державної виконавчої влади та органи місцевого самоврядування як складники системи органів публічної влади. Так, публічна адміністрація – це сукупність суб'єктів публічної влади, ключовими структурними елементами якої є органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування, а також інших суб'єктів, які мають повноваження забезпечувати виконання закону та здійснювати інші публічно-управлінські функції в публічних інтересах [6, с. 30].

З наведеного можна дійти висновку, що публічне адміністрування у галузі використання та охорони надр являє собою певну систему суб'єктів, які взаємодіють як між собою, так і з об'єктом публічного управління, діючи при цьому на підставі нормативно закріпленого кола повноважень.

Відповідно до ст. ст. 6, 7, 19 Конституції України державна влада в Україні здійснюється на засадах її поділу на законодавчу, виконавчу та судову. Органи законодавчої, виконавчої та судової влади здійснюють свої повноваження у встановлених цією Конституцією межах і відповідно до законів України. В Україні визнається і гарантується місце самоврядування. Органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Іншими представниками держави є прокуратура, Вища рада правосуддя, національні комісії регулювання природних монополій тощо [7].

У проекті Концепції реформування публічної адміністрації в Україні, винесеній на обговорення у 2008 році, поняття публічної адміністрації пропонувалось визначити як органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування та інші суб'єкти, які відповідно до закону чи адміністративного договору мають повноваження забезпечувати виконання законів, діяти в публічних інтересах (виконання публічних функцій). При цьому сутність реформи полягала у здійсненні комплексних перетворень у системі публічного управління в інтересах громадян з метою вдосконалення взаємодії інститутів публічної адміністрації з громадянами, надання їм якісних управлінських послуг в економічній, правовій, соціально-культурній та інших сферах [8].

Чинне законодавство у ст. 4 Кодексу адміністративно-судочинства визначає поняття «суб'єкт владних повноважень» як орган державної влади, орган місцевого самоврядування, їх посадова чи службова особа, інший суб'єкт у здійсненні ними публічно-владних управлінських функцій на підставі законодавства, зокрема на виконання делегованих повноважень або наданні адміністративних послуг [9].

Крім того, статтею 13 Закону України «Про доступ до публічної інформації» також визначено поняття «суб'єкт

владних повноважень», до яких відносяться органи державної влади, інші державні органи, органи місцевого самоврядування, органи влади Автономної Республіки Крим, інші суб'єкти, що здійснюють владні управлінські функції відповідно до законодавства та рішення яких є обов'язковими для виконання [10].

Ще одне визначення суб'єкта публічного адміністрування надається чинним законодавством у контексті публічних (адміністративних) послуг. Так, суб'єкт надання адміністративної послуги – орган виконавчої влади, інший державний орган, орган влади Автономної Республіки Крим, орган місцевого самоврядування, їх посадові особи, державний реєстратор, суб'єкт державної реєстрації, уповноважені відповідно до закону надавати адміністративні послуги [11].

Відповідно до статті 140 Основного Закону місцеве самоврядування є правом територіальної громади – жителів села чи добровільного об'єднання у сільську громаду жителів кількох сіл, селища та міста – самостійно вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України.

Відповідно до ст. 5 Закону України «Про місцеве самоврядування» система місцевого самоврядування включає: територіальну громаду; сільську, селищну, міську раду; сільського, селищного, міського голову; виконавчі органи сільської, селищної, міської ради; старосту; районні та обласні ради, що представляють спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ, міст; органи самоорганізації населення [12].

Таким чином, доходячи висновку, що, оскільки, суб'єктом публічного адміністрування перш за все є система – державний орган, орган місцевого самоврядування як організована, структурована, ієрархічна система, яка в собі містить внутрішні відносини підпорядкування окремих елементів між собою, то справедливим буде твердження, що частина такої системи також може виступати самостійним суб'єктом адміністрування. Тобто суб'єктом адміністрування може виступати як державний орган, орган місцевого самоврядування у цілому, так і посадова особа такого органу, що реалізує свою компетенцію, при цьому маючи можливість здійснювати її з певною свободою розсуду, обираючи з кількох юридично допустимих рішень те, яке він вважає найкращим за цих обставин (дискреційні повноваження).

Слушною варто визнати думку Т.О. Білозерської стосовно того, що два незалежні терміни: «державне управління» та «місцеве самоврядування», з огляду на вивчення практики західноєвропейських країн та національного досвіду, необхідно розглядати як одне ціле, оскільки з метою найбільш ефективного здійснення державного управління та місцевого самоврядування необхідні спільні та узгоджені зусилля всіх зацікавлених сторін, тобто органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, спрямовані на досягнення чітко визначеного та погодженого результату. Тобто органи виконавчої влади, що здійснюють виконавчо-розпорядчу діяльність, та органи місцевого самоврядування, які розв'язують значну частину місцевих справ, управляють ними в інтересах суспільства та формуються навколо органів виконавчої влади, необхідно розглядати як одне ціле, тобто як систему публічної влади, яка здійснює адміністративно-управлінські функції, а основні складові частини такої системи доповнюють та взаємодіють одна з одною з метою забезпечення як інтересів держави, так і інтересів суспільства [13, с. 3].

Таким чином, систему адміністративних органів України, що здійснюють публічне адміністрування у галузі використання та охорони надр, формують, передусім, органи державної влади та органи місцевого самоврядування. Крім того, до них можна віднести державні та комунальні установи і підприємства.

Практика адміністративного судочинства свідчить про постійне й масштабне залучення до участі в розгляді й

вирішенні адміністративних справ суб'єктів, яких доволі складно визначити як «суб'єктів владних повноважень», а саме організації саморегульованих (самоврядних) професій, медико-соціальні експертні комісії [14].

Щодо інших утворень, які зазначені у дефініції публічного адміністрування у галузі використання та охорони надр, зокрема самоврядних громадських організацій, слід зазначити таке.

Законодавство гарантує право громадян та їх об'єднань на участь у розробленні та здійсненні заходів з питань раціонального використання та охорони надр, які здійснюють органи виконавчої влади, органи влади Автономної Республіки Крим та органи місцевого самоврядування (ст. 12 Кодексу України про надра).

Разом з тим цією статтею фактично вичерпується нормативно-правове регулювання участі громадськості у здійсненні публічного адміністрування у галузі використання і охорони надр, яке закріплене у спеціалізованому нормативному акті.

Участь громадськості у публічному адмініструванні використання та охорони надр фактично обмежується інститутом громадських інспекторів, що передбачений ст. 21 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» [15], які здійснюють свою діяльність у тісному зв'язку з Держекоінспекцією (при цьому знову ж таки в межах загальних повноважень здійснення громадського контролю у галузі охорони навколишнього природного середовища, без визначення специфіки, пов'язаної з публічним адмініструванням надрової галузі).

Разом з тим питання розвитку інституту участі громадськості у здійсненні публічного адміністрування у галузі використання й охорони надр є перспективним для подальшого дослідження, з огляду на схвалення «Стратегії реформування системи державного нагляду (контролю)» [16], яким анонсовано реформування системи державного нагляду (контролю) за участю громадськості.

Проте існує думка щодо помилковості визнання суб'єктом владних повноважень (суб'єктом публічної адміністрації) будь-яких представників громадськості, нехай навіть і залучених до певних процедур, урегульованих нормами адміністративного права. При цьому серед суб'єктів публічної адміністрації (суб'єктів владних повноважень) учасниками адміністративно-правових відносин, які за винятком владних управлінських функцій та інших проявів активності суб'єктів публічної адміністрації, реалізують адміністративні повноваження, можуть відноситись такі суб'єкти: 1) приватні фізичні, юридичні особи; 2) юридичні особи публічного права, які не є суб'єктами публічної адміністрації, – державні та комунальні підприємства, установи, організації; 3) громадські об'єднання, інші суб'єкти громадськості; 4) колективні утворення, наприклад, органи суддівського самоврядування [17, с. 121, 123].

При цьому у діяльності суб'єктів публічної адміністрації має застосовуватись адміністративний розсуд. Так, адміністративний розсуд, по суті, є владою, здійснення якої покладено законом на суб'єктів публічної адміністрації для вирішення і визначення правильного курсу дій з метою сприяння досягнення організаційних цілей і виконання поставлених завдань. При цьому адміністративному розсуду притаманні такі властивості: адміністративний розсуд є владою суб'єктів публічної адміністрації приймати рішення, здійснювати діяльність (бездіяльність); розсуд реалізовується відповідним колом осіб, які уповноважені на це законодавством; обсяг компетенції обмежений рамками закону; важливою ознакою є те, що цей процес є інтелектуальною, аналітичною, творчою діяльністю, оскільки посадова особа, приймаючи рішення в конкретному випадку, повсякчас здійснює розумовий аналіз зовнішніх обставин і творчий пошук найбільш оптимального варіанта для врегулювання певної ситуації шляхом вибору одного з наявних альтернативних варіантів рішення, що

запропоновано законодавством; характерною властивістю розсуду є свобода вибору та гнучкість під час прийняття рішень, що відбувається через оцінювання фактичних обставин справи та врахування загальних і публічних інтересів [18, с. 100].

Так, чітке розуміння меж адміністративного розсуду має стати підґрунтям ефективного здійснення повноважень органами публічної адміністрації, насамперед, дискреційних.

Згідно з правовою позицією Верховного Суду, яка сформована у постановках від 13 лютого 2018 року у справі № 361/7567/15-а, від 07 березня 2018 року у справі № 569/15527/16-а, від 20 березня 2018 року у справі № 461/2579/17, від 20 березня 2018 року у справі № 820/4554/17, від 03 квітня 2018 року у справі № 569/16681/16-а та від 12 квітня 2018 року у справі № 826/8803/15, дискреційні повноваження – це можливість діяти за власним розсудом, у межах закону, можливість застосувати норми закону та вчинити конкретні дії (або дію) серед інших, кожні з яких окремо є відносно правильними (законними) [19].

Крім того, у рішенні від 10.05.2018 у справі № 804/4335/16 Верховний Суд визнав за необхідне зазначити, що суд не може підмінити державний орган, дії якого оскаржуються, та приймати замість нього рішення, яке належить до компетенції виключно цього органу, оскільки такі дії суду виходять за межі визначених йому законодавцем повноважень [20].

Також Верховний Суд зробив науковий висновок від 01.03.2018 щодо меж дискреційного повноваження суб'єкта повноважень та судового контролю [21].

Таким чином, основними ознаками дискреції є такі характеристики: елемент публічного адміністрування; носієм є органи публічної адміністрації, тобто органи державної влади та місцевого самоврядування, їх посадові і службові особи. Відсутність чіткого нормативного регулювання дій суб'єкта спричиняє наявність суб'єктивного трактування меж і змісту дискреції. Одним із характерних елементів є дуалістичність моделі, яка полягає, з одного боку, у неможливості суб'єкта ухилитись від реалізації своїх владних повноважень, а з іншого, відсутності права виходити за їх межі.

Тобто дискреційні повноваження органів публічної адміністрації у сфері використання та охорони надр визначають ступінь самостійності їх реалізації з урахуванням принципу верховенства права, визначенням меж нормативних приписів; ці повноваження полягають у застосуванні суб'єктами адміністративного розсуду під час здійснення дій і прийняття рішень, що мають полягати у вжитті всіх заходів для досягнення інтересів суспільства у цій сфері.

На нашу думку, окремо серед органів слід зазначити судові органи, які хоча і не здійснюють прямого управлінського впливу на об'єкт управління, водночас їх рішення можуть впливати на управлінські рішення суб'єктів прямого управління, наприклад, відмінюючи (скасовуючи, ви-

знаючи незаконними, недійсними) їх. Так, за зверненням осіб, які вважають свої права чи права інших суб'єктів порушеними, суд, зокрема адміністративної юрисдикції, перевіряє, чи рішення прийняте суб'єктом публічної адміністрації:

- на підставі, у межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України;
- із використанням повноваження з метою, з якою це повноваження надано;
- обґрунтовано, тобто з урахуванням усіх обставин, що мають значення для прийняття рішення (вчинення дії);
- безсторонньо (неупереджено);
- добросовісно;
- розсудливо;
- із дотриманням принципу рівності перед законом, запобігаючи всім формам дискримінації тощо.

Проте Верховний Суд України у постанові від 14.03.2017 у справі № 800/323/16 зробив правовий висновок, що адміністративний суд не втручається і не може втручатися у дискрецію (вільний розсуд) органів держави поза межами перевірки за критеріями відповідності прийняття ним рішень (вчинення дій), підмінити його і перебрати на себе повноваження, які законодавством віднесені до компетенції цього органу державної влади [22].

Тобто у такому разі суд виступає контролюючим суб'єктом публічного адміністрування (фактично за плату (судовий збір) реалізує публічні послуги з перевірки діяльності органів публічної адміністрації щодо відповідності вимогам законодавства). Водночас особливістю такого суб'єкта є те, що він діє:

- лише за зверненням особи, яка вважає, що її права або права іншої особи порушені (громадянин, юридична особа публічного чи приватного права, державний орган, орган місцевого самоврядування, прокуратура – в інтересах держави);
- має місце змагальний процес під час здійснення контролю – сторони процесу мають довести законність/незаконність своїх рішень/вимог. При цьому законом фактично встановлено презумпцію вини суб'єкта управління, який і має доводити правомірність своїх управлінських рішень.

Як суб'єкти публічної адміністрації можна зазначити органи прокуратури. Так, здійснення відповідно до ст. 131-1 Конституції України [24] функції нагляду за негласними та іншими слідчими і розшуковими діями органів правопорядку та представництва інтересів держави у судах є формою делегування органам прокуратури публічних повноважень як органів держави.

Проведений аналіз суб'єктного складу публічного адміністрування у сфері використання та охорони надр дає підстави стверджувати, що до таких органів доцільно віднести як органи публічної влади (органи виконавчої влади та виконавчі органи місцевого самоврядування), так і інші суб'єкти, уповноважені на виконання функцій публічного характеру. Проте це питання може бути дискусійним і потребувати подальших досліджень.

ЛІТЕРАТУРА

1. Указ Президента України «Про заходи щодо впровадження Концепції адміністративної реформи в Україні». / Офіційний вісник України. 1999. № 21. С. 32.
2. Максименцева Н.О. Поняття публічного адміністрування у галузі використання та охорони надр (адміністративно-правові засади). Науковий вісник публічного та приватного права. № 1. 2018. С. 221.
3. Малиновський В.Я. Словник термінів і понять з державного управління. Центр сприяння інституційному розвитку державної служби, К., 2005. С. 23.
4. Авер'янов В.Б. Реформування українського адміністративного права: ґрунтовний привід для теоретичної дискусії. Право України. 2003. № 5. С. 119.
5. Колпаков В.К. Предмет адміністративного права: сучасний вимір. Юридична Україна. 2008. № 3. С. 36.
6. Основи публічного адміністрування: посіб. для підготовки до іспиту / Ю.П. Битяк, Н.П. Матюхіна, М.С. Ковтун та ін.; за заг. ред. Н.П. Матюхіної. Харків: Право, 2016. С. 30.
7. Закон «Про прокуратуру» від 14.10.2014 № 1697-VII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1697-18>; Закон «Про Вищу раду правосуддя» від 21/12/2016 # 1798-VIII. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1682-14>;
8. Гончарук Н. Здійснення реформи публічної адміністрації в Україні: проблемні питання та концептуальні засади. URL: http://pravo.org.ua/files/stat/Concept_public_administration.pdf

9. Кодекс адміністративного судочинства в редакції від 03.10.2017. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>
10. Закон України «Про доступ до публічної інформації» від 13.01.2011 № 2939-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>
11. Закон України «Про адміністративні послуги» від 06.09.2012 № 5203-VI. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/5203-17>
12. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21.05.1997 року № 280/97-ВР. / Офіційний вісник України. 1997 р., № 25, стор. 20, код акта 1051/1997
13. Білозерська Т.О. Реформування публічної адміністрації в Україні як крок до європейської інтеграції. Форум права. 2007. № 2. С. 11–19. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.htm_2007_2_4
14. Постанова Пленуму Вищого адміністративного суду України від 20.05.2013 № 8. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/v0008760-13>; Про практику застосування адміністративними судами законодавства про доступ до публічної інформації: Постанова Пленуму Вищого адміністративного суду від 29.09.2016 № 10. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/v0010760-16>.
15. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» від 25 червня 1991 року № 1264-XII. / Відомості Верховної Ради України. 1991. № 41 (08.10.91). ст. 546.
16. Розпорядження КМУ від 18 грудня 2017 р. № 1020-р «Про схвалення Стратегії реформування системи державного нагляду (контролю)» / Офіційний вісник України від 23.02.2018. 2018 р., № 16, стор. 61, стаття 558, код акта 89161/2018
17. Бевзенко В.М., Панова Г.В. Сутність та підстави втручання адміністративного суду у розсуд суб'єкта публічної адміністрації: монографія; за заг. ред. В.М. Бевзенка. К.: ВД «Дакор», 2018. С. 121, 123.
18. Семеній О. Ознаки адміністративного розсуду в діяльності суб'єктів публічної адміністрації. Підприємництво, господарство і право. 2017. № 6. С. 100; С. 137.
19. Постанова Верховного Суду від 13 лютого 2018 року у справі № 361/7567/15-а. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/72288021>; Постанова Верховного Суду від 07 березня 2018 року у справі № 569/15527/16-а. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/72694278>; Постанова Верховного Суду від 20 березня 2018 року у справі № 461/2579/17. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/72899434>; Постанова Верховного Суду від 20 березня 2018 року у справі № 820/4554/17. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/72899881>; Постанова Верховного Суду від 03 квітня 2018 року у справі № 569/16681/16-а. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/73195173>; Постанова Верховного Суду від 12 квітня 2018 року справа № 826/8803/15. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/73335310>.
20. Постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду від 10.05.2018 у справі № 804/4335/16. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/73938808>
21. Науковий висновок Верховного Суду від 01.03.2018. URL: https://supreme.court.gov.ua/supreme/pro_sud/naukovi_visnovki/nauk_visnovok_01_03_2018
22. Постанова Верховного Суду України від 14.03.2017 у справі № 800/323/16. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/65743908>
23. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>

УДК 342(045)

СКЛАД ПРАВОПОРУШЕННЯ В ІНФОРМАЦІЙНІЙ СФЕРІ

CONTENT OF THE OFFENSE IN THE INFORMATION SPHERE

Маріц Д.О.,
к.ю.н., доцент, доцент кафедри інформаційного права та права інтелектуальної власності
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

У статті аналізуються елементи складу інформаційного правопорушення. Основою для дослідження стала чотиричленна система складу правопорушення (об'єкт, об'єктивна сторона, суб'єкт, суб'єктивна сторона). На підставі прикладів із судової практики автор доходить низки висновків, які доводять необхідність вироблення спеціального складу інформаційного правопорушення.

Ключові слова: правопорушення, інформація, правопорушення в інформаційній сфері, інформаційні відносини, склад правопорушення.

В статье анализируются элементы состава информационного правонарушения. Основой для исследования стала четырехчленная система состава правонарушения (объект, объективная сторона, субъект, субъективная сторона). На основании примеров из судебной практики автор приходит к ряду выводов, которые доказывают необходимость выработки специального состава информационного правонарушения.

Ключевые слова: правонарушение, информация, правонарушение в информационной сфере, информационные отношения, состав правонарушения.

When reviewing issues regarding the constitutive elements of the offense as a legal institution, it should be noted that the traditional understanding of this issue in the works of our scientists is similar. This scientific understanding of the constitutive elements of the offense in the theory of law is considered axiomatic, that to some extent makes it difficult to define the constituents of current offenses in both the theory of law and in specific areas of law. The obsolescence of much of scientific definitions requires their revision in connection with the on-going development of social relations and the emergence of new kinds of relationships, in particular those that have a certain specifics and so far have not been the subject of scientific research. In addition, the constitutive elements of the offense within public and private law have a number of features. General theory of law does not examine sectoral constitutive elements of the offense, but only objectifies their common properties. Thus, it is highly important to identify each constitutive elements of the offense in the information sphere while taking into account every element of the offense, at the same time it must be determined whether it is of compulsory or optional nature, which may affect the formation of sectoral responsibility. Thus, within this study we take as a basis the following classical constitutive elements of the offense: the subjective aspect, the subject, the objective aspect, the object. As a result of study of each of the elements, we came to the conclusion that the constitutive elements of information offense have certain features. Therefore, we propose the following splitting of the offenses in the information sphere: 1) offenses that are purely informational (as defined by information law); 2) offenses in the information sphere which are defined and regulated by the other branches of the law. Thus, it affects the constitutive elements of the offense. Information offense is defined by the four member structure. As a result of the current study and analysis of judicial practice the author suggested a number of theoretical conclusions.

Key words: offenses, information, violations in the information sphere, information relationships, constitutive elements of the offense.